

VIOLENCIA: TOLERÀNCIA ZERO

Si es realitzen diferents activitats es recomana emplenar una fitxa per a cadascuna d'elles.

Fitxa del projecte

Any de la formació*	2012
Trimestre en què s'ha fet l'activitat* <i>(Trieu-ne un)</i>	
Comunitat autònoma* <i>(Trieu una comunitat)</i>	Catalunya
Centre educatiu <i>(Nom del centre)</i>	
Títol del projecte* <i>(Títol de l'activitat que es proposa fer)</i>	<i>Reality show: realitat o ficció?</i>
Autors / es* <i>(Poseu el nom de cada autor en una línia)</i>	M. Carmen Herrero Alonso
Etapla educativa* <i>(Trieu una o més etapes i esborreu la resta)</i>	Cicles Formatius de Grau Superior
Curs* <i>(Trieu un o diversos cursos pertanyents a l'etapa triada)</i>	Cicles Formatius de Grau Superior
Temàtica* <i>(Trieu-ne una o més i esborreu la resta)</i>	Gènere i sexisme
Resum breu* <i>(Extensió aproximada de 7 línies o 70 paraules)</i>	Activitat d'anàlisi i autoanàlisi de l'alumnat sobre els estereotips de gènere en programes de televisió tipus <i>reality show</i> .
Tipus d'activitat <i>(Trieu un tipus d'activitat i esborreu la resta)</i>	Pel·lícules o vídeos
Presentacions dels tallers <i>(Indiqueu si cal utilitzar alguna presentació dels tallers del Programa per fer l'activitat)</i>	Gènere i sexisme
Altres materials <i>(En el cas que s'hagi utilitzat algun arxiu que no es pugui incloure dins de l'apartat d'annexos d'aquest document, indiqueu el nom exacte de l'arxiu que envieu juntament amb aquest arxiu)</i>	
Durada aproximada* <i>(Trieu el nombre de sessions de 60 minuts)</i>	2

VIOLÈNCIA: TOLERÀNCIA ZERO

<i>necessàries per realitzar l'activitat a l'aula. Elimineu la resta)</i>	
Idioma* (Trieu l'idioma)	Català

VIOLENCIA: TOLERÀNCIA ZERO

Projecte

En aquesta part del document es desenvolupa la proposta de treball de l'activitat.

Descripció breu del centre
Presentació* <i>(Introducció i justificació del perquè s'ha plantejat fer l'activitat.)</i>
<p>A continuació es presenta una activitat pràctica, realitzada a partir del "Curs sobre la prevenció de la violència de gènere a l'aula" que l'Obra Social "la Caixa", conjuntament amb la Fundació Pere Tarrés, ha impartit per a personal del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Aquest curs pretén donar claus al professorat per prevenir la violència en el context socioeducatiu i acompanyar-lo en la formulació i aplicació de propostes de treball concretes.</p> <p>Com a professora de formació professional del Cicle de Grau Superior d'Integració Social he adaptat aquesta proposta de curs a les meves necessitats i a les del meu alumnat, perquè en alguns dels crèdits que s'imparteixen en la nostra formació ja incorporem matèria vinculada a la violència de gènere.</p> <p>L'adaptació s'ha centrat en dotar l'alumnat d'eines pràctiques per treballar aquest tema amb alumnes de secundària, per si en un futur professional han de treballar amb adolescents. Per tal de treballar amb ells des de la vessant pràctica què millor que reviure les activitats per poder implementar-les posteriorment o agafar-les com a futur model.</p> <p>L'activitat es pot treballar amb alumnes de secundària de segon cicle i està vinculada als mitjans de comunicació, concretament als programes que veuen els/les adolescents o joves i que poden servir per analitzar els models sexuals i de parella que es propaguen a través dels mitjans.</p>
Descripció breu del grup amb el qual es treballarà *
<p>Es tracta d'un grup de 22 alumnes, sobretot noies d'entre 18 i 20 anys (també hi ha una dona major de 45 anys). Dins el grup només hi ha dos nois: un de 20 anys i un altre de 35.</p> <p>És un grup cohesionat que ja està a segon curs de Cicle Formatiu d'Integració Social i que ja ha treballat alguna cosa sobre violència de gènere pel que les persones que l'integren ja estan força sensibilitzades amb la problemàtica.</p> <p>El fet de que es coneguin pot ser positiu perquè se senten a gust dins el grup però també pot ser un impediment per la por de ser jutjats o jutjades.</p>
Objectius* <i>(Finalitat de l'activitat. Poden definir-se objectius generals i / o específics.)</i>
<ul style="list-style-type: none">• Identificar la imatge determinada pels estereotips de gènere i els estereotips sexuals.• Reflexionar sobre les conseqüències que té en nosaltres la comparació amb els models que s'ofereixen des de la televisió.• Identificar la influència d'aquests models en la hipersexualització dels nois/es adolescents.
Previsió de conflictes previs i resultats esperats <i>(Explicació dels resultats esperats i dels problemes o conflictes que es preveu que es podrien produir durant el desenvolupament de l'activitat.)</i>
<ul style="list-style-type: none">• Que l'alumnat no sigui prou sincer a l'hora de contestar les diferents qüestions.• Que no sigui crític amb la publicitat i la televisió.• Que se senti identificat amb els estereotips de la televisió i se senti qüestionat.• Que hi hagi alumnes massa crítics/ques que cohibeixin als/les alumnes que se senten identificats amb determinades característiques i rols.
Metodologia / pautes de treball* <i>(Explicació de la metodologia que s'utilitzarà per treballar l'activitat. Si hi ha materials relacionats com ara qüestionaris, textos, etc. es referenciaran aquí i s'inclouran al final del document com a annexos.)</i>
Resum breu de l'exercici Activitat on es treballa de forma individual, en petits grups i amb el grup-classe, la influència dels mitjans de comunicació, concretament dels <i>reality show</i> , en els nostres estereotips de gènere i

VIOLÈNCIA: TOLERÀNCIA ZERO

estereotips sexuals. Aquesta activitat està englobada en el primer tema del curs: gènere i sexisme.

Introducció de l'activitat

L'activitat s'integra dins el temari perquè estem treballant sobre els col·lectius de dones en situació d'especial vulnerabilitat.

Proposem a l'alumnat un model per treballar la prevenció de la violència de gènere a l'aula amb alumnes adolescents o joves.

Metodologia i desenvolupament de l'activitat (2 hores. Si es vol es pot eliminar el punt 4 per fer-la més curta)

1. Per iniciar la dinàmica demanarem a l'alumnat que de forma individual faci una llista amb les característiques psíquiques generals que atribueixen a homes i dones. (10 minuts)
Per exemple: Dones (sensibles) | Homes (pràctics).

A continuació demanarem a l'alumnat que faci una altra llista amb les característiques físiques generals que atribueix a homes i dones en relació a la imatge sexual que han de mostrar per a ser atractius.

Per exemple: Dones (cames depilades) | Homes (afaitats).

2. A partir d'aquestes llistes veurem tres vídeos de *reality show* que tenen una gran audiència entre el jovent: «¿Quién quiere casarse con mi hijo?» i «Gran Hermano», i hauran de determinar quines característiques generals tenen els nois i noies que surten als vídeos i quina imatge sexual mostren: (20 minuts)

<http://www.youtube.com/watch?v=ZOstVWakW2A>

<http://www.youtube.com/watch?v=23YjwoysGFU&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=HBIA617bmVM>

3. Tot seguit posarem en comú, en gran grup, les característiques que hem vist als vídeos pel que fa als homes i dones que ens mostren, i la imatge inicial que tenien sobre els diferents sexes i gèneres. (20 minuts)

Vinculació amb els continguts teòrics

Després d'això farem una reflexió comuna i introduïrem el tema del sexisme, els estereotips de gènere i la influència de la publicitat, els mitjans de comunicació, els contes i la literatura, etc. (15 minuts)

4. Després de les explicacions veurem uns vídeos del programa «Next», adreçat a joves que busquen parella. Farem el mateix anàlisi sobre les característiques generals que presenten els nois i noies que apareixen i la imatge sexual que projecten: (20 minuts)

<http://www.youtube.com/watch?v=enZLmxCLoi4>

<http://www.youtube.com/watch?v=-DuNTJxnDpg&feature=related>

http://www.youtube.com/watch?v=SEwIC7V_buk&feature=related

En comú, i en gran grup, veurem com els models adults poden influenciar en els models dels adolescents més joves. (15 minuts)

- En relació a l'anàlisi anterior quines similituds trobes entre els primers vídeos i aquests?
- I quines diferències observes?
- Creus que hi ha influència dels programes *reality* adreçats a persones adultes en els programes *reality* adreçats a joves? Quins aspectes del visionat poden confirmar la teva resposta?

5. Fes una llista de les característiques psicològiques que presenten les teves amigues i amics (nois i noies) i fes una llista sobre les característiques físiques que mostren per ser atractius sexualment.

- S'assembla a la reproduïda en aquests programes?
- Hi ha diferències?
- Quina reflexió fas sobre això a partir del que s'ha treballat a classe?

VIOLÈNCIA: TOLERÀNCIA ZERO

(15 minuts)

Conclusions

6. A continuació, cadascú, de forma individual i anònima, fa una reflexió escrita que de forma voluntària comentarà amb la resta de companys/es de la classe: (15 minuts)

- Quines característiques generals, de les analitzades en els nois i noies dels vídeos, crec que tinc?
- Quines d'elles formen part d'estereotips de gènere? Quines corresponen als estereotips masculins i quines als femenins?
- A nivell sexual, quina imatge projecto per els o per les altres? Té a veure amb la que projecten els vídeos visionats?
- M'agrada la imatge que projecten dels nois/es als vídeos? Si l'hagués d'escollir per a mi, agafaria aquesta imatge que presenten als vídeos o n'agafaria una altra? En aquest cas quina imatge seria?

Temporalització de les sessions de treball*

(Explicació del treball que es realitzarà durant cada sessió.)

2 sessions d'uns 60 minuts

Materials necessaris*

(Llista de materials, el més detallada possible, que es necessitaran per fer l'activitat. Per exemple: vídeo de la pel·lícula "Cobardes", pissarra digital interactiva, paper i bolígraf, etc.)

Eines d'avaluació

(Explicació de les eines que s'utilitzaran per fer l'avaluació. Si hi ha materials relacionats com ara qüestionaris, enquestes, etc. es referenciaran aquí i s'inclouran al final del document com a annexos.)

Com s'ha desenvolupat el treball a l'aula

(Descripció de com s'ha desenvolupat el treball, per exemple: si els/les alumnes han participat en major o menor mesura, si han demostrat interès, si hi ha temes que despertin més curiositat que altres, etc.)

Anàlisi de la metodologia aplicada

1. En primer lloc es demana als i a les alumnes que facin una llista amb les característiques físiques que atribueixen a homes i dones, en relació amb la imatge sexual que han de mostrar per a ser atractius/ves, i característiques psíquiques que atribueixen generalment a homes i dones. (10 minuts)
Per exemple:

Dones (sensibles) | Homes (pràctics).

Dones (cames depilades) | Homes (afaitats).

Aquí ens adonem de que caldria acotar el nombre d'adjectius més o menys al voltant de deu.

2. Seguidament es visionen parts dels programes de televisió: «¿Quién quiere casarse con mi hijo?» i «Gran Hermano». (20 minuts)

En aquest cas, si es tornés a fer l'activitat caldria comprovar si els vídeos estan operatius i en cas negatiu es podrien buscar altres vídeos tenint en compte si en aquell moment hi ha un altre programa que estigui més de moda o sigui més actual).

S'han escollit parts de programes on hi ha concursants que tenen comportaments masclistes o sexistes, o hi ha una hipersexualització del cos.

En el visionat dels vídeos observo que hi ha un gran nombre d'alumnes que segueixen aquests

VIOLENCIA: TOLERÀNCIA ZERO

programes i una altra part del grup més minoritària que no els segueix. La part que segueix els programes té una visió més distorsionada dels/les protagonistes (càrrega de prejudicis) i l'altra part és més neutral en els seus comentaris.

3. Posen en comú la llista de característiques que atribueixen a dones i homes en general i la que atribueixen a aquestes dones i homes que apareixen als vídeos en particular.

Per exemple: Dones (comunicatives, encoratjadores, comprensives, atractives, cames depilades, pit exuberant, maquillatge, primes, etc.).

La conclusió a què arriben és que en aquest cas, per exemple, les dones dels programes televisius compleixen més amb les característiques físiques d'atractiu sexual que no pas amb les característiques psíquiques atribuïbles generalment a les dones. Això ens obre la possibilitat d'emmarcar aquest tema dins la teoria:

- És el mateix gènere que sexe?
- A que ens referim amb estereotips de gènere?
- Per què hi ha sexisme a la publicitat o als mitjans de comunicació, literatura, etc.? (15 minuts)

4. Fem el mateix amb l'observació de vídeos d'un programa on els concursants són més joves, que s'anomena «Next», i observem que es dona la mateixa importància a les característiques físiques que en els programes anteriors. La tipologia de programa, però, és menys sexista malgrat segueix els mateixos criteris que la resta de *realities*. (20 minuts)

En gran grup veiem com els models adults poden influenciar als models de les persones joves o adolescents. (15 minuts)

Encetem un petit debat a partir de les qüestions següents:

- En relació a l'anàlisi anterior, quines similituds veus entre els vídeos anteriors i aquests? Quines diferències?
- Creus que hi ha influència dels programes *reality* adreçats a adults, en els programes *reality* adreçats a joves? Quins aspectes del visionat poden confirmar la teva resposta?

Hi havia una part de l'activitat que demanava fer una anàlisi dels nostres amics i amigues (característiques físiques i psíquiques). Aquesta part l'hem eliminat perquè eren moltes observacions i hem pensat que el que realment ens interessa és l'autoanàlisi. A més a més l'activitat s'ha allargat i, per tant, d'aquí es poden recuperar uns 15 minuts.

A continuació, cadascú, de forma individual i anònima, fa una reflexió escrita (autoanàlisi) que de forma voluntària comentarà amb la resta de companys/es de la classe. (15 minuts)

A l'autoanàlisi, les/els alumnes responen sense dificultat les dues primeres preguntes, la 3 molts/es no la responen, i en la 4 la majoria coincideixen en que no els agrada la imatge que projecten de la joventut malgrat que algunes noies se senten identificades amb alguna de les concursants.

Les preguntes són les següents:

- Quines característiques generals, de les analitzades en els nois i noies dels vídeos, crec que tinc?
- Quines d'elles formen part d'estereotips de gènere? Quines corresponen als estereotips masculins i quines als femenins?
- A nivell sexual, quina imatge projecto per els o per les altres? Té a veure amb la que projecten als vídeos visionats?
- M'agrada la imatge que projecten dels nois/es als vídeos? Si hagués d'escollir per a mi, agafaria aquesta imatge que presenten als vídeos o n'agafaria una altra? En aquest cas quina imatge seria?

Penso que no responen a la pregunta 3 perquè no saben la imatge sexual que projecten, perquè consideren que això és una cosa que saben els/les altres i no ells/elles o perquè en fer l'autoanàlisi s'han adonat que té a veure amb la imatge que projecten els vídeos i els ha fet qüestionar-se com a individus.

Això ha creat una mica de debat (20 minuts) perquè moltes noies defensen que independentment de

VIOLENCIA: TOLERÀNCIA ZERO

que siguis una dona a qui agrada vestir de forma provocativa i/o seguir els patrons de la moda femenina, pots tenir característiques psíquiques atribuïbles a homes (ser pràctica, forta, segura, dominant,...) o a l'inrevés en el cas dels homes. Valoren que a nivell físic la influència de la moda i la globalització d'estils fa que tothom sembli igual i la diferència està en com actues, et comportes, penses, etc.

Valoració d'objectius aconseguits i conclusions

(Valoració de si s'han aconseguit els objectius i explicació de les conclusions a què han arribat professorat i alumnat, un cop realitzada l'activitat.)

Pel que fa als objectius:

- Identificar la imatge determinada pels estereotips de gènere i els estereotips sexuals.

A partir de la posada en comú, els i les alumnes han identificat correctament els estereotips de gènere i els estereotips merament sexuals. En realitat s'ha intentat qüestionar els estereotips de gènere o sexuals.

- Reflexionar sobre les conseqüències que té la comparació amb els models oferts a la televisió, en nosaltres.

Els i les alumnes han reflexionat sobre si estan influenciats pels mitjans de comunicació en la forma en que es projecten cap a els o les altres (fer aquesta reflexió ha estat difícil per algunes persones). També ho han fet de forma individual a partir d'unes preguntes escrites però sobtosament molts ho han posat en comú de forma verbal.

- Identificar la influència d'aquests models en la hipersexualització dels nois/es adolescents.

Els i les alumnes han identificat si també als programes adreçats a adolescents prima la hipersexualitat entre nois i noies. Treure aquest tema ha permès que com a joves parlessin de la influència que té la sexualitat des de la infància (als dibuixos animats, pel·lícules per adolescents, roba, etc.).

Pel que fa als conflictes esperats:

- Que l'alumnat no sigui prou sincer a l'hora de contestar les diferents qüestions.

De vegades hi ha hagut certa por o més dificultat per contestar per part dels/les alumnes, potser s'hauria de revisar la pregunta 3.

- Que els/les alumnes no siguin crítics amb la publicitat i la televisió.

Els/les alumnes són crítics amb la publicitat i la televisió però molts manifesten que no deixarien de veure aquests programes perquè els semblen entretinguts malgrat saber que transmeten uns valors que no comparteixen.

- Que els/les alumnes que se sentin identificats/des amb els estereotips de la televisió se sentin qüestionats/des.

Aquest resultat s'ha comprovat amb la pregunta 3 que potser s'hauria de revisar o plantejar d'una altra manera, o simplement saber què causa aquesta reacció que pot ser positiva i que és la que busquem.

- Que hi hagi alumnes massa crítics/ques que cohibeixin als o a les alumnes que se senten identificats amb determinades característiques i rols.

S'ha de controlar aquest tema. Tothom ha de ser molt respectuós amb els altres ja que hi hagut problema amb algunes alumnes que eren les que se sentien més identificades amb les concursants.

Propostes de millora de l'activitat

(Explicació, un cop finalitzada l'activitat, d'aquelles coses que podrien millorar-la, com per exemple:

VIOLÈNCIA: TOLERÀNCIA ZERO

suprimir alguna part, distribuir les sessions d'una altra manera, etc.)

Revisar el punt 3 de l'activitat.